

MASARYKOVA UNIVERZITA

Ze2BP_ORP6

Regiony ČR

jarní semestr 2008/2009

PedF, katedra geografie 1

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Obsah přednášky

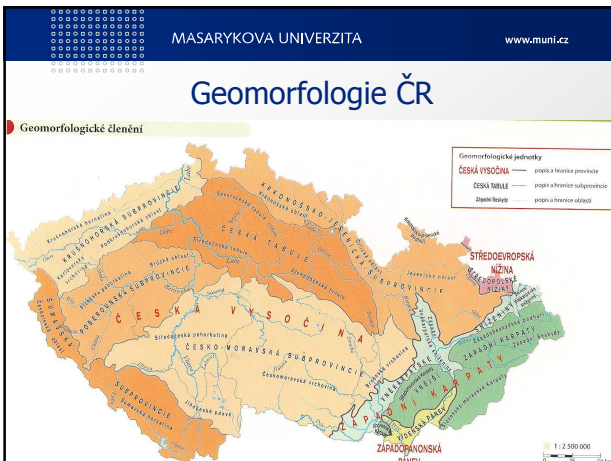
- ▣ **Fyzickogeografické regiony ČR**
 - ▣ Příklady regionů
- ▣ **Socioekonomické regiony ČR**
 - ▣ Regiony NUTS
 - ▣ Regiony LAU
 - ▣ Euroregiony
 - ▣ Sektorové regiony

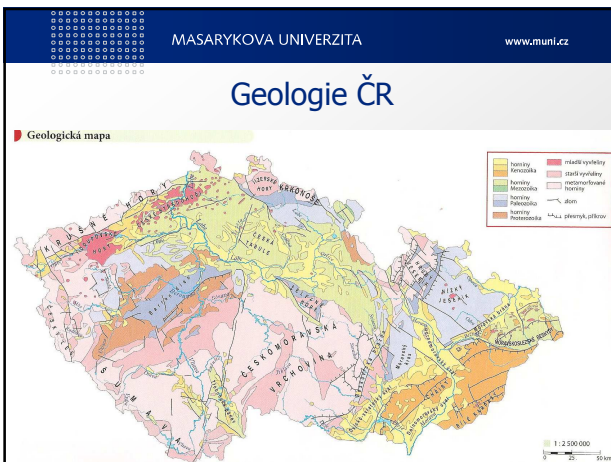
PedF, katedra geografie 2

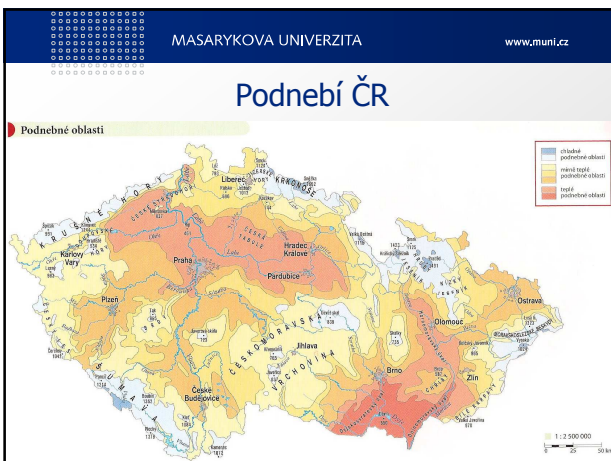
MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

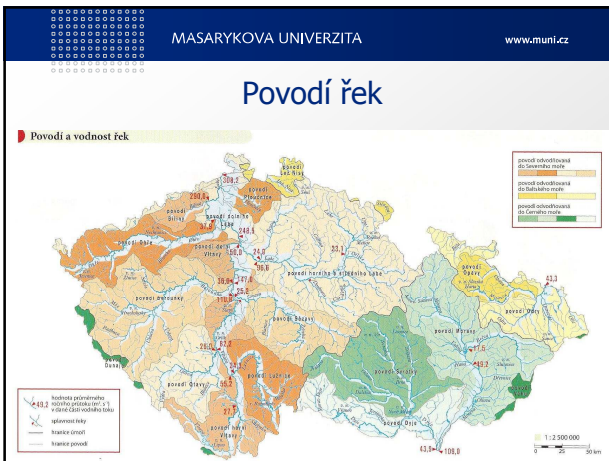
Fyzickogeografické regiony

PedF, katedra geografie 3

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Sociogeografické regiony

PedF, katedra geografie 8

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Administrativní členění ČR

- ☒ Členění státu na menší územně-správní jednotky.
- ☒ Vyznačují se určitým stupněm autonomie – samospráva.
- ☒ Regiony homogenní a skladebné.
 - ☒ Ústavní zákon 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků
 - ☒ Usnesením vlády č. 707/1998 k vymezení územních statistických jednotek NUTS pro potřeby EU
 - ☒ Nařízení vlády č. 310/2004 k regionální mapě intenzity veřejné podpory (od 2007 novelizace)
 - ☒ Usnesení vlády ČR č. 560/2006 s vymezením regionů se soustředěnou podporou

PedF, katedra geografie 9

Administrativní členění ČR

- ☒ Základní sídelní jednotky (21 704)
- ☒ Hlavní město (1)
- ☒ Obce a vojenské újezdy (6 248)
- ☒ Statutární města (22, včetně Prahy)
- ☒ Obce s pověřeným obecním úřadem (393)
- ☒ Obce s rozšířenou působností (205)
- ☒ Okresy (77= počet okresů)
- ☒ VÚC – kraje (14 = počet krajů, včetně Prahy)
- ☒ Území ČR

Správní obvody obcí s rozšířenou působností

Okresy České republiky

Per. číslo	kraj	SPZ nova	okresní město	SPZ původní	okres v km ²	obyvatel v okrese	obyvatel v okr. městě	počet obcí
1.	Jihočeský	C	Jindřichův Hradec	JH	1 944	92 754	22 728	106
2.	Píseňský	P	Klatovy	KT	1 939	87 991	22 988	95
3.	Vysočina	J	Žďár nad Sázavou	ZR	1 672	125 141	24 171	195
4.	Moravskoslezský	T	Bruntál	BR	1 658	104 810	17 611	71
5.	Jihomoravský	B	Znojmo	ZN	1 637	114 023	35 691	148
6.	Karlovarský	K	Karlovy Vary	KR, KV	1 628	121 847	52 906	55
7.	Středočeský	S	Příbram	PB	1 628	107 474	35 710	120
8.	Jihočeský	C	České Budějovice	CE, CB	1 625	178 140	96 742	107
9.	Jihočeský	C	Český Krumlov	CK	1 615	59 500	14 345	46
10.	Středočeský	S	Beněšov	BN	1 524	93 082	16 262	114
11.	Vysočina	J	Třebíč	TR	1 518	117 310	39 022	173
12.	Olomoucký	M	Olomouc	OC, OL, OM	1 451	224 535	102 246	92
13.	Píseňský	P	Tachov	TC	1 379	51 241	12 685	51
14.	Jihočeský	C	Prachatice	PT	1 375	51 380	11 859	65
15.	Pardubický	E	Střany	SY	1 335	102 380	17 583	113
16.	Jihočeský	C	Tábor	TA	1 327	102 714	36 595	111
17.	Píseňský	P	Píseň - sever	PS	1 323	73 241	0	102
18.	Olomoucký	M	Šumperk	SU	1 316	126 292	29 318	78
19.	Vysočina	J	Pelhřimov	PE	1 290	72 684	16 557	120
20.	Moravskoslezský	T	Frydek - Místek	FI, FM	1 273	226 612	61 018	77
21.	Vysočina	J	Havlíčkův Brod	HB	1 265	94 919	24 327	120
22.	Pardubický	E	Ústí nad Orlicí	UO	1 265	138 892	15 074	112
23.	Vysočina	J	Jihlava	JU	1 180	108 261	50 377	121
24.	Jihomoravský	B	Břeclav	BY	1 173	123 825	26 321	69

MASARYKOVA UNIVERZITA
www.muni.cz

Regiony NUTS

- ☐ **Nomenklatura územních statistických jednotek** (*Nomenclature des Unites Territoriales Statistique*).
- ☐ Územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu pro porovnání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistickému monitorování, přípravě, realizaci a hodnocení regionální politiky členských zemí EU.
- ☐ Zavedena do praxe v roce 1988 - (v ČR *Usnesením vlády České republiky č. 707 ze dne 26. října 1998*).
- ☐ Legislativně Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. (ES) 1059/2003.

Prof. katedra geografie 15

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Klasifikace CZ-NUTS

- ▣ Předmětem klasifikace CZ-NUTS je uspořádání administrativních a neadministrativních územních jednotek v České republice do úrovně NUTS 3 podle jednotných pravidel platných v Evropské unii.
- ▣ **Od 1. ledna 2008** je Klasifikace územních statistických jednotek CZ-NUTS aktualizována sdělením CSU č. 201/2007 Sb., v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 a nařízením Komise (ES) č. 105/2007, kde jsou promítnuty nové změny územních statistických jednotek členských států EU.
- ▣ Klasifikace CZ-NUTS je určena především pro statistické účely, dále pro potřeby analytické a pro potřeby poskytování údajů ve vztahu k EU, zejména pro úkoly spojené s čerpáním prostředků ze strukturálních fondů EU.

PedF, katedra geografie 16

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

NUTS v ČR

Klasifikace NUTS	Úroveň	Územní jednotka	Počet územních jednotek
Oddíl	NUTS 0	stát	1
Pododdíl	NUTS 1	území	1 + 1
Skupina	NUTS 2	oblast	8 + 1
Podskupina	NUTS 3	kraj	14 + 1

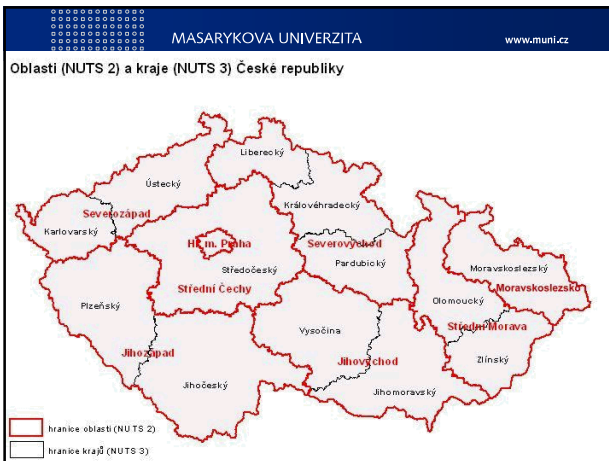
PedF, katedra geografie 17

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

NUTS 0 - CZ
NUTS 1 - území ČR

PedF, katedra geografie 18

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

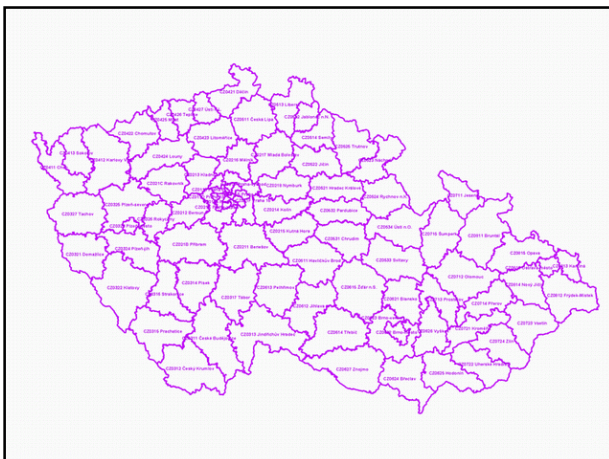
Regiony LAU

- ☒ Systém LAU (Local Administrative Units – místní správní jednotka).
- ☒ Do r. 2007 součást klasifikace NUTS (V ČR NUTS 4, 5).
- ☒ Určen zejména pro potřeby statistiky regionů.
- ☒ Chybí legislativní opora!

2 základní úrovně:

- **LAU 1** (dřívější NUTS 4) – 77
- **LAU 2** (obce - NUTS 5) - 6 249

PedF, katedra geografie 20

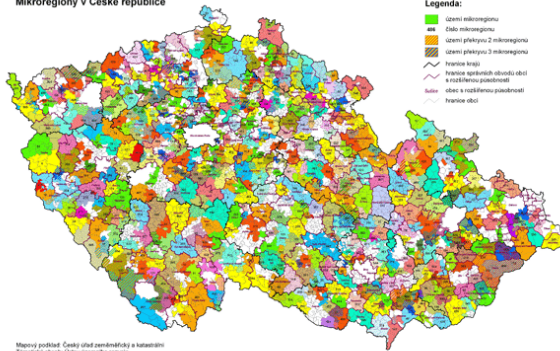

Mikroregiony ČR

Rok	2002	2003	2004	2005
Mikroregiony ČR	461	491	505	533

Počet obcí	Obce v mikror. 2005	% 2005	Mimo mikror. 2005
6249	5280	84,49	969

Města 1
Mikroregiony v České republice

Města 1
Mikroregiony v České republice

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Typy problémových regionů ČR

- ☒ Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje (novelizace v roce 2007).
- ☒ **Strukturálně postižené regiony**
 - ☒ Soustředují se v nich negativní projevy strukturálních změn, dochází k útlumu odvětví a výroby a k růstu nezaměstnanosti.
- ☒ **Hospodářsky slabé regiony**
 - ☒ Vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje než je průměr EU.

PedF, katedra geografie 28

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Typy problémových regionů ČR

- ☒ **Venkovské regiony**
 - ☒ Charakterizované nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství.
- ☒ **Ostatní regiony**
 - ☒ Jejich podporování státem je žádoucí z jiných důvodů (např. regiony pohraniční, se silně narušeným ŽP, s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti vůči EU).

PedF, katedra geografie 29

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Identifikace problémových regionů ČR

- ☒ **Indikátory (ukazatele)**
 - ☒ Regionální HDP na obyvatele, nezaměstnanost, struktura HDP dle sektorů, demografické ukazatele, stav životního prostředí a infrastruktury aj.
- ☒ **Legislativa**
 - ☒ Usnesení vlády České republiky ze dne 17. května 2006 č. 560

PedF, katedra geografie 30

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Strukturálně postižené regiony ČR

1. Most
2. Karviná
3. Chomutov
4. Teplice
5. Ostrava-město
6. Frýdek-Místek
7. Nový Jičín
8. Sokolov

PedF, katedra geografie 31

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Hospodářsky slabé regiony ČR

1. Hodonín
2. Znojmo
3. Třebíč
4. Bruntál
5. Opava
6. Jeseník
7. Přerov
8. Šumperk
9. Svitavy
10. Louny
11. území bývalých vojenských újezdů Ralsko a Mladá

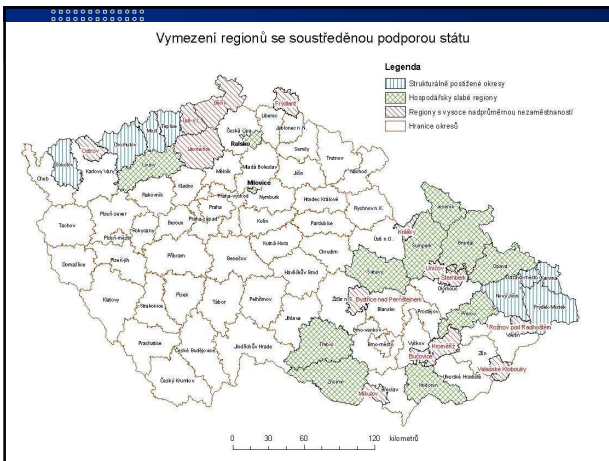
PedF, katedra geografie 32

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností

okresy:	obce s rozšířenou působností:
1. Děčín	1. Ostrov
2. Ústí nad Labem	2. Frýdlant
3. Litoměřice	3. Králupy
	4. Bystřice n. Pernštejnem
	5. Bučovice
	6. Mikulov
	7. Šternberk
	8. Uničov
	9. Kroměříž
	10. Rožnov pod Radhoštěm
	11. Valašské Klobouky

PedF, katedra geografie 33

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Vztah města a oblasti

- každé místo má svoji sféru vlivu
- velký růst role měst pro zázemí v období prům. revoluce (role mobility obyvatelstva)
- hierarchická povaha regionálních procesů
- jejich relativní uzavřenost v rámci územních celků
- a) **mikroregionální procesy** – nejintenzivnější a nejdůležitější vazby mezi městem a zázemím, nositelé: dojíždka za prací a službami
- otázka stanovení kritické velikosti střediska vymezení sfér vlivu (5 000 ob. má centrum, 14 000 celý mikroregion)
- Např. Praha – Pacov = největší a nejmenší mikroregiony v ČR

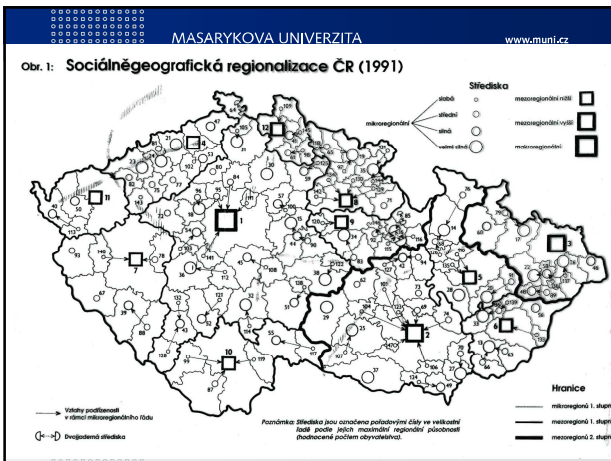
PedF, katedra geografie 35

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Vztah města a oblasti

- b) **mezoregionální procesy** – uzavírají se na vyšší prostorové úrovni, zhruba na úrovni krajů
- nedenní dojíždka, migrace, doj. za speciálními střed. školami
- c) **makroregionální procesy** – celostátní úroveň, federální státy, spolkové země...
- kulturní, jazyková, politická a ekonomická uzavřenost celků
- d) **kontinentální úroveň** – ekonomické a politické integrace
- e) **globální úroveň** – globální města – řídicí funkce ekonomické, politické (burzy, mezinár. instituce...)

PedF, katedra geografie 36

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Euroregiony ČR = mosty spolupráce

- ☒ Nadnárodní typ svazků či sdružení měst a obcí.
- ☒ Cílem euroregionu je podpora a realizace projektů odrážející všechny formy spolupráce mezi smluvními stranami.
- ☒ Hlavním důvodem zakládání takovýchto svazků je odstraňování nerovností mezi regiony na obou stranách hranice.
- ☒ Spolupráce zasahuje do všech oblastí života občanů na kulturní, sociální, hospodářské a infrastrukturní úrovni.
- ☒ ČR → 13 Euroregionů (40 okresů a více jak 1/2 území ČR).
- ☒ Motorem společných iniciativ v řadě euroregionů s českou účastí se staly společné projekty v rámci podpory cestovního ruchu, kulturní a sportovní akce.

Mapový podklad: http://www.gisincoming.cz/images/map_cz.jpg

PedF, katedra geografie 39

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Euroregiony ČR = mosty spolupráce

☒ Elbe-Labe	☒ Bílé Karpaty
☒ Erzgebirge-Krušnohoří	☒ Beskydy
☒ Egrensis	☒ Těšínské Slezsko
☒ Bayerischer Wald-Šumava-Mühlviertel	☒ Silesia
☒ Silva Nortica	☒ Praděd
☒ Weinviertel-Pomoraví-Záhorie	☒ Glacensis
	☒ Nisa

PedF, katedra geografie 40

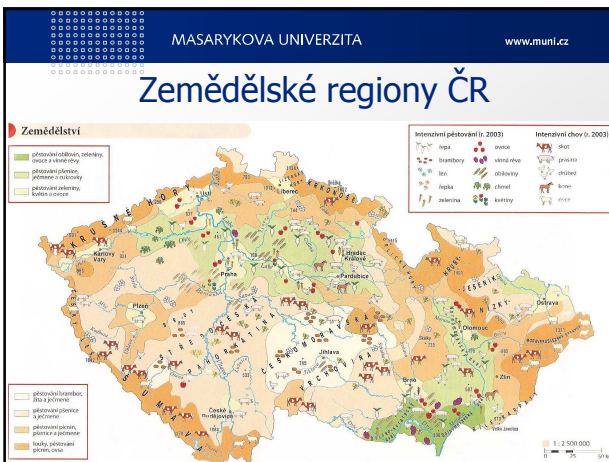

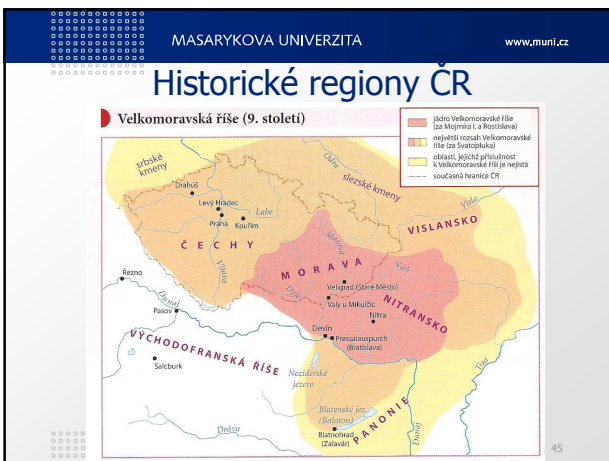
MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Sektorové regiony v ČR

PedF, katedra geografie 42

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Historické regiony ČR

Rakousko-Uhersko (1867–1918)

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Historické regiony ČR

Československo (r. 1990)

MASARYKOVA UNIVERZITA www.muni.cz

Děkuji za pozornost

PedF, katedra geografie 48
